

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.272/2018/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke
. Gimesi Ágnes előadó bíró
. Feleky István bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2018. június 20.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más
bűncselekmény

Terhelt(ek): ...

Első fok: Járásbíróság 2017. június 7. napján tárgyaláson kelt
7.B.233/2015/38. számú ítélete

Másodfok: Törvényszék 2017. október 27. napján nyilvános
ülésen kelt Bf.315/2017/4. számú ítélete

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: ... terhelt meghatalmazott védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmény miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Zalaegerszegi Járásbíróság 7.B.233/2015/38. számú ítéletét és a Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság Bf.315/2017/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Zalaegerszegi Járásbíróság a 2017. június 7. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 7.B.233/2015/38. számú ítéletével ... terheltet bűnösnek mondta csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] és csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont].
- [2] Ezért őt - halmazati büntetésül - 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre ítélte, a büntetés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. Kimondta, hogy a szabadságvesztés büntetés esetleges végrehajtása esetén a terhelt a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A polgári jogi igényt érdemben elbírált, kötelezte a terheltet a pótmagánvádlók jogi képviselőjének ellátásával felmerült költség és a bűnügyi költség megfizetésére.
- [3] Az ítélet ellen a terhelt és meghatalmazott védője által bejelentett fellebbezés folytán eljáró Zalaegerszegi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. október 27. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és jogerőre emelkedett Bf.315/2017/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a szabadságvesztés büntetés felfüggesztésének próbaidejét 3 évre mérsékelte és a terhelt által fizetendő eljárási illeték összegét pontosította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [4] A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a **tanú 1** által képviselt **cég 1** 2010. március 16. napján alvállalkozói szerződést kötött a **terhelt** által képviselt **cég 2**-vel az ... község belterületén található csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukciós munkálatai során felmerülő gépi földmunkák elvégzésére. A **cég 1** a szerződésben vállalt munkát 2010. április-május hónapokban elvégezte. A **cég 2** 2010. május 10. napján teljesítési igazolást állított ki nettó 3.070.600 forint munkadíjról. A **cég 1** 2010. május 18. napján bruttó 3.838.250 forint összegű számlát állított ki, amelyen a teljesítési határidő 2010. július 17. napjában került megjelölésre. A számlát 2011. március 31. napján módosították - mivel az Áfa törvény alapján a cég fordított adózás hatálya alá tartozott - 3.070.600 forint nettó összegre. E számla kiegyenlítése azonban nem történt meg annak ellenére, hogy a **cég 2** a megrendelőtől a kivitelezési munkák ellenértékét megkapta.
- [5] A **tanú 1** ügyvezetése alatt álló **cég 1** 2010. március 22. napján nettó 7.000.000 forint, 2010. június 15. napján nettó 5.000.000 forint és 2010. augusztus 16. napján nettó 2.100.000 forint értékben alvállalkozói szerződést kötött a **terhelt** által képviselt **cég 2**-vel a ... számú főútvonal ... megyei szakaszának burkolatmegerősítési földmunkáinak elvégzésére. A **cég 1** a szerződésekben vállalt munkákat elvégezte, azokról a **cég 2** a teljesítési igazolásokat kiadta. Ezek alapján 2010. július 8. és

2010. október 15. napja közötti időszakban 6 számlát állított ki, összesen 8.013.625 forint összegben, amelyeket a **cég 2** nem fizetett meg annak ellenére, hogy a **cég 2** a megrendelőtől a kivitelezési munkák ellenértékét megkapta.

- [6] A **tanú 2** által képviselt **cég 3** 2010. február 18. napján 12.500.000 forint értékben alvállalkozói szerződést kötött a terhelt által képviselt **cég 2**-vel a ... számú főútvonal ... megyei szakaszának burkolatmegerősítési földmunkáinak elvégzésére. A szerződés 2010. március 1. és 2010. június 30. napján módosításra került, a vállalási összeg 7.383.000 forintra csökkent. A **cég 3** a szerződésekben vállalt munkákat elvégezte, azokról a **cég 2** a teljesítési igazolásokat kiadta. Ezek alapján 2010. július 12. és 2010. szeptember 7. napja közötti időszakban 4 számlát állított ki, összesen 4.075.416 forint összegben, melyből a **cég 2** 2.700.000 forintot fizetett meg, a fennmaradó 1.375.416 forintot a **cég 2** annak ellenére nem fizette meg, hogy a megrendelőtől a kivitelezési munkák ellenértékét megkapta.
- [7] A **cég 2** 2007-2011. évig 70.859.000 forint veszteséget halmozott fel. Saját tőkéje ezen időszakban egyetlen évben sem állt rendelkezésre a törvényes szinten. A gazdasági társaságnak 2009. évben 48.078.000 forint vesztesége volt. A veszteséges gazdálkodásról a pótmagánvádlókkal kötött szerződések megkötésekor ... terhelt tudott.
- [8] A **cég 2** sem a szerződéskötések időpontjában, sem az esedékességkor nem rendelkezett fedezettel a sértettek felé fennálló kötelezettségek megfizetésére.
- [9] ... terhelt az általa vezetett gazdasági társaság vagyoni helyzete tekintetében szándékosan tévedésbe ejtette és tévedésben tartotta az alvállalkozó sértetteket. Az elvégzett munka ellenértékét a megrendelőtől megkapta, azonban a pénzt más, pontosan meg nem határozható veszteségei finanszírozására használta fel.
- [10] A **terhelt** magatartásával a **cég 1**-nek összesen 11.084.225 forint, míg a cég 3-nak 1.375.416 forint kárt okozott, amely nem térült meg.

II.

- [11] A jogerős ügydöntő határozat ellen ... terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a terhelt felmentése érdekében.
- [12] Az indítvány szerint a jogerős ítéletből hiányzik a büntetőjogi felelősség alapját képező alanyi feltételek értékelése, így az ügydöntő határozat a csalás törvényi tényállásának megállapíthatósága körében jogsértő. Az alapügyben eljáró bíróságok a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtettek, ezért a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével került sor. A csalás kizárólag egyenes szándékkal követhető el, azonban ... terhelt magatartásából az egyenes szándékkal

megvalósuló jogtalan haszonszerzési célzat hiányzik.

- [13] A terhelt mint a fővállalkozó képviselőjére jogosult személy nem a fizetéseképtelenség tudatában kötötte meg a cég 2 nevében az alvállalkozói szerződéseket.
- [14] A **cég 1** és a **cég 3** képviselője a felülvizsgálati indítványra észrevételt tett, melyben annak elutasítását indítványozta tekintettel arra, hogy az az alapügyben eljáró bíróságok által értékelte tények és bizonyítékok felülmérlegelésére irányul.

III.

- [15] A Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványt tanácsulésen bírálta el.
- [16] A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a megtámadott határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül azzal, hogy a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.
- [17] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügyszövegező határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.
- [18] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványban a jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]. Az alapügyben megállapított tényálláshoz kötöttség azt is jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok mikénti értékelése nem vizsgálható, a bizonyítékok át-, illetve újraértékelése kizárt. Erre tekintettel a Kúria a jogerős ügyszövegező határozatban megállapított tényállás megalapozottságát nem vizsgálhatja.
- [19] A csalást [Btk. 373. § (1) bekezdés] az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.
- [20] A felülvizsgálat során irányadó történelmi tényállásban a csalás valamennyi törvényi tényállási eleme beazonosítható.
- [21] A csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás. A tévedésbe ejtés a valónak és a valótlannak a felcserélése. A valótlanságnak valóságként feltüntetése, vagy a valóságnak más színben beállítása. Ennek eredményeként a passzív alanyban tévedés alakul ki. A tévedést a tettes idézi elő aktív magatartásával - szóban, írásban -, de nem kizárt a mulasztás sem.
- [22] A csalás akkor tényállásszerű, ha a tévedésbe ejtésre vagy a tévedésben tartásra a jogtalan haszonszerzés célzatával kerül sor. A jogtalan haszonszerzés, mint célzat az elkövetőnek a tényállásban megkövetelt célja, amelynek az elkövetési magatartás tanúsításakor kell fennállnia.

- [23] A célzatnak nem kell a kár okozására irányulnia, a törvény ugyanis a kárt nem mint célt, hanem mint eredményt jelöli meg. Az elkövető tudatának azt kell átfognia, hogy a megtévesztés folytán a sértett vagyonában értékcsökkenés következik be. Megjegyzi a Kúria, hogy ilyen ügyekben az elkövető általában közömbös az elkövetési magatartásának tanúsításakor előre látott kár bekövetkezése iránt. Nem ez irányítja a tettet, hanem a remélt haszon elérése.
- [24] A törvényi tényállás megvalósulásának három, egymást kiegészítő okozati összefüggés megléte a feltétele.
- [25] A megtévesztő magatartásnak kell előidéznie a tévedést. Ehhez képest arra alkalmasnak és szándékosnak kell lennie. A tévedésnek kell kiváltania a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezését. Végül a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése és a bekövetkezett kár között szintén okozati összefüggésnek kell lennie. Csalás esetében ugyanis a kárt nem közvetlenül az elkövető megtévesztő magatartása, hanem a megtévesztett sértett vagyoni jogi rendelkezése okozza.
- [26] A jogerős ítélet tényállásában - a védő hivatkozásával ellentétben - az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a terhelt a cég 2-vel fizetéseképtelenségének tudatában kötötte meg az alvállalkozói szerződéseket, valamint az alvállalkozóknak annak ellenére nem fizette meg az általuk - az alvállalkozási szerződés alapján - elvégzett munka ellenértékét, hogy azt a **cég 2** teljesítési igazolásokkal elfogadta és a **cég 2**-nek a megrendelő megfizette.
- [27] A csalás célzatos bűncselekmény, így az elkövetési magatartás (más tévedésbe ejtése, vagy tévedésben tartása) során az elkövető egyenes szándékának jogtalan haszonszerzésre kell irányulnia, míg az eredményre, a kár bekövetkezésére elegendő az eshetőleges szándékának kiterjednie.
- [28] Az irányadó tényállás szerint a **cég 2** a vádbeli szerződések megkötését megelőzően már tartósan vesztességesen gazdálkodott, 2009-re már 48 millió forint veszteséget halmozott fel. E korábbi veszteségeit a folyamatosan képződő bevételeiből igyekezett rendezni.
- [29] A terhelt a vádbeli szerződések megkötésekor is tudta, hogy bár a szerződések teljesítéséhez szükséges fedezetet a megrendelő a munka elvégzését követően számára kifizeti (és utóbb ez a kifizetés meg is történt), az így befolyt bevételét - az előzetes akaratelhatározásának megfelelően - nem a megrendelő által kifizetett munkával összefüggő szerződéses kötelezettségeinek a teljesítésére fordítja, hanem abból a **cég 2** már korábban lejárt tartozásait rendezzi. Célja az volt, hogy mások - az alvállalkozók - kockázatára a saját vesztességes gazdálkodását tovább folytassa. Ennek érdekében görgette (maga előtt) éveken keresztül a cég 2 tartozásait. Végül azonban már egyáltalán nem teljesített. A jelen eljárásban sértett alvállalkozók már nem juthattak az őket jogszerűen megillető pénzükhöz.
- [30] Az irányadó tényállásból tehát helyesen következtek az

eljáró bíróságok a terhelt jogtalan haszonszerzési célzatára.

- [31] A haszon tényleges realizálása a csalás miatti bűnösség megállapítása szempontjából közömbös. A kár bekövetkezése az a tényállási elem, amely által a csalás befejezetté válik akkor is, ha a hasznat az elkövető (vagy bárki más) nem, vagy még nem szerezte meg. A terhelt azonban a hasznat ténylegesen realizálta is. A megrendelőtől befolyt árbevétel teljes egészében a cég 2 gazdálkodása körében tartotta ahelyett, hogy abból a **cég 1** és a **cég 3** lejárt követeléseit rendezte volna.
- [32] A kifejtettekre figyelemmel a csalás valamennyi tényállási eleme mindkettő, a terhelt terhére megállapított bűncselekmény körében maradéktalanul megvalósult. A Kúria ezért - s miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.
- [33] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki.
- [34] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. június 20.

. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes s.k.
előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitelél:
Schulz Oszkárné
tisztviselő